

А.О. Дмитрян, Є.Г. Кравченко, канд. філол. наук
(Національний авіаційний університет, Україна)

Аналіз контенту про військових пілотів у «АрміяInform»

В умовах російсько-української війни у інформаційній сфері роль медіа значно зросла. Сучасні онлайн-медіа транслиють інформацію, настрої та цінностей суспільства, створюють контент, що віддзеркалює участь військових пілотів у воєнних подіях. Вчинки льотчиків як на полі бою, так і на інформаційному фронті формують героїчний образ патріота-захисника України.

У сучасній інформаційній війні, яку ще називають когнітивною, тобто війною за цінності і сенси, ворог намагається поширювати власне трактування мети агресивної війни та образів «ворога» і «захисника». Правдивість, об'єктивність і достовірність завжди є головними критеріями справжньої якісної журналістики, адже на думку Г. Г. Почепцова, «масова свідомість не здатна сама по собі формувати інтерпретацію всіх подій, вона покладається при цьому на готові здобутки, що їх надає масова комунікація...» [1, с.23]. Мас-медійна картина світу українського суспільства створюється в складних обставинах повномасштабної війни з агресором, в умовах глобалізаційних інформаційно-технологічних викликів та трансформації цінностей масової культури. Українські онлайн-медіа особливу увагу звертають нині на висвітлення воєнної тематики, зокрема й з авіаційної проблематики.

Увагу до авіаційної тематики в інформаційному просторі в умовах повномасштабної війни звертали увагу науковці: В. Васильченко, Ю. Горбань, І. Іванов, Є. Кияниця, О. Кошак, О. Курганова-Мельник, Т. Кусь, М. Лашкіна, Є. Магда, А.Петров та інші. Так, дослідники О. Мельникова-Курганова, В. Васильченко та М. Лашкіна проаналізували висвітлення теми безпілотників у онлайн-медіа під час війни в контексті розвитку авіації та звернули увагу саме на контент з авіаційної тематики в українській онлайн-журналістиці [3]. Авіаційна проблематика залишається актуальною і у нинішній період інформаційної агресії.

Дослідники переконані, що медіаконтент, який формує картину світу, є складним пізнавальним процесом, який може істотно відрізнятися від реальності та залежати від факторів, які формують контент. Загальновідомо, будь-яка інформація, яка відображається на ресурсі, вважається контентом. У соціальних мережах контент класифікується на основі його характеристик, мети та способу подання. У наш час медіаконтент здійснює емоційний вплив на аудиторію завдяки наповненню цікавою і корисною інформацією, що «має викликати позитивне сприйняття аудиторією й утримувати увагу психологічними, дизайнерськими та режисерськими прийомами, пов'язаними з організацією інформації та способами її доставки до споживача. Як результат, позитивні емоції та асоціації, викликані споживанням контенту, проєктуються на поведінкові критерії та ціннісні орієнтири особистості» [2, с 210].

У онлайн-медіа «АрміяInform» знаходить своє відображення низка викликів, з якими стикається авіація в Україні. Так, інформаційне агентство року «АрміяInform» має кореспондентів агентства, які працюють у всіх регіонах України, зокрема постійно в перебувають у районах бойових дій від початку військової агресії. З січня 2024 року інформаційне агентство «АрміяInform» реформоване в інтернет-медіа [4]. Як веб-сайт «Армія-inform» подає широку й різноманітну палітру бойових дій, висвітлює події у сфері оборони та безпеки, зокрема оперативну інформацію зі штабів, новини, аналітику, ексклюзивні коментарі, інтерв'ю, фоторепортажі, інфографіку про діяльність Збройних Сил України (ЗСУ). Колеги-журналісти уже позитивно відзначили роботу Інформаційного агентства «АрміяInform» як «патріотичну і не «гопорну» [5]. Через військові реалії українське онлайн-медіа суворо дотримується інформаційної безпеки, що виявляється у використанні псевдонімів, анонімізації та узагальненні даних про військові операції та щодо особистих даних військових, зокрема пілотів. Це допомагає захистити як деталі військових місій, так і пілотів, уникнути ризиків розкриття інформації противнику. Такі заходи підсилюють довіру аудиторії, оскільки забезпечують рівень захищеності від витоку даних.

Так, журналісти видання «АрміяInform» чітко визначили й розподілили рубрики у медіа і громадянин, якому важливо бути в курсі всього, що відбувається під час війни в ЗСУ, легко знайде потрібну інформацію з гарною візуалізацією до лаконічних і професійних журналістських публікацій. Журналістські матеріали подаються у низці рубрик з хештегами: «Новини», «Армія», «Озброєння та техніка», «Репортажі», «Соціальний захист», «Харківщина», «Журщина», «Герої нескореної України» та ін. Матеріали про українських пілотів відіграють важливу роль у формуванні інформаційного простору під час російсько-української війни, адже участь пілотів і дронарів може суттєво впливати на ефективність військових операцій та загальне сприйняття військових подій суспільством. Онлайн-медіа «АрміяInform» містить серію матеріалів про Повітряні Сили ЗСУ, пілотів-патріотів України та їхні героїчні вчинки.

На початку повномасштабної війни повідомлення про збиття російських літаків над Києвом викликали в українців особливе захоплення. Завдяки медіа стало відомо про подвиги льотчика українського МіГ-29, пілота-одинака, який знищив шість ворожих повітряних цілей за перші дні російської агресії. Повідомляли, що він знищив два російські літаки Су-35, два Су-25, Су-27 і один МіГ-29. "Привида Києва" було збито, але пілот врятувався, повернувся на базу, отримав новий винищувач і вже на ньому знищив 21 ворожий літак. Військовий льотчик Андрій Пільщіков мріяв літати на Ф-16 і зробив усе можливе, щоби ці винищувачі передали Україні. Легенда про хороброго українського льотчика наповнювалася новими вражаючими подробицями – з початку війни пілот загалом збив 40 російських літаків. Справжнього героя для всієї України, який здійснював неймовірні речі в небі, ніхто не знав, але з кожним днем легенда про нього поширювалася, з'являлися пісні, вірші, відео, навіть мурали і комікси про київського повітряного аса. Легендарними ж «Привидами Києва» був військовий льотчик Андрій Пільщіков (позивний «Джус») і пілот-винищувач

Андрій Ворошилов (позивний «Кагау»), і керівник «Привидів Кисва» та 40-ї бригади тактичної авіації Михайло Матюшенко (позивний «Дід»), які загинули під час повномасштабного вторгнення, захищаючи повітряний простір України. Повідомляли в «АрміїInform» і про льотчика Повітряних Сил Збройних Сил України Олексія Меся, який «26 серпня 2024 під час відбиття російського масованого комбінованого ракетно-авіаційного удару героїчно провів свій останній бій у небі і знищив три крилаті ракети та один ударний БПЛА» [8]. Героїчні образи пілотів стали символами національного спротиву. Президент України зазначив: *«Хоч ворог поки що має значну технічну перевагу в авіації, але наші пілоти від першого дня повномасштабної війни мають очевидну перевагу в моралі та майстерності! Вони рятують українців від російського терору бомбами, ракетами та вбивчими дронами. Коли українські пілоти керуватимуть F-16 — свобода стане нездоланною, а для держави-терориста не залишиться жодного шансу у нашому небі»* [7].

Онлайн-медіа не лише висвітлюють героїчні історії, а й акцентують увагу на відвазі, технічній підготовці, професіоналізмі та самопожертві українських льотчиків: *«Безпілотні системи в умовах інтенсивної війни швидко та динамічно розвиваються, і ЗС України мають бути на крок попереду ворога. Продовжуємо працювати над цим 24/7», — зазначив Головнокомандувач ЗС України генерал Олександр Сирський»* [5].

Важливо зазначити, що медіа розповідають про їхні бойові операції, де вони демонструють відвагу і професійні навички, або випадки, коли пілоти ризикують життям заради порятунку мирного населення. Цей тип контенту також допомагає зміцнити образ військових як героїв, які ведуть боротьбу за майбутнє України: *«Літаємо переважно вночі, бо це дуже великий дрон, який вдень дуже помітний. У нього невелика висота, а тому працюємо вночі. Окупанти бояться «Баби Яги». Коли Vampire прилітає, то в них все горить, все вибухає», - поділився ексклюзивними подробицями про застосування БПЛА українського виробництва Vampire, який нажахані росіяни прозвали «Бабою Ягою» дронар з позивним «Харитон»* [5].

У публікаціях детально висвітлюється процес навчання пілотів, зокрема їх підготовка на міжнародних військових базах, наприклад, у США та країнах Європи. Великий інтерес викликають статті про використання сучасної авіації, зокрема F-16, про створення Сил безпілотних систем, що підкреслює високий рівень авіаційного флоту України.

Крім того, публікації про технічні аспекти допомагають підвищити рівень довіри до Збройних Сил України. Медіа детально розповідають про модернізацію літаків, нові технології та обладнання, що використовуються українськими пілоти. Це демонструє здатність ЗСУ використовувати сучасні технології у військових операціях, що зміцнює віру у перемогу серед населення: *«У Міністерстві оборони України кодифікували та допустили до постачання у війська безпілотний авіаційний комплекс із назвою «Чорна вдова». «Чорна вдова»: новий дрон-бомбер українського виробництва. Це безпілотник тактичного рівня дії... може застосовуватись як вдень, так і вночі»* [5].

Візуальний контент відіграє важливу роль у створенні позитивного іміджу військових льотчиків. Онлайн-медіа активно використовують

фотографії, відео, інфографіку та інтерактивні елементи. Це дозволяє більш зробити контент доступнішим та емоційно сильнішу інформувати аудиторію.

Українські онлайн-медіа через позитивне висвітлення діяльності військових пілотів сприяють формуванню потужної підтримки серед населення. Історії про окремих пілотів сприяють їхній героїзації і створюють міцний емоційний зв'язок з аудиторією, що підвищує рівень патріотичних настроїв серед громадян. Створюється відчуття гордості за національну авіацію, її активний розвиток, це єднає та згуртовує суспільства у боротьбі з агресією.

Матеріали про військових пілотів часто супроводжуються закликами до волонтерства, підтримки армії або збирання коштів для потреб Збройних Сил України. Таким чином, онлайн-медіа використовують ці історії не лише для інформування, а й для мобілізації суспільства на активну підтримку війська.

Висновки. Контент про військових пілотів в українських онлайн-медіа, зокрема в «АрміяInform», є важливим інструментом формування національної свідомості та мобілізації населення. Героїзація пілотів, увага до їхнього технічного і професійного рівня у підготовці та в бою допомагають створити позитивний імідж військових і сприяють зміцненню морального духу як серед військових, так і серед цивільного населення. Водночас, візуальний та мультимедійний контент робить публікації доступними та емоційно сильними, що підвищує рівень підтримки Повітряних сил ЗСУ та армії в умовах війни.

Список літературин

1. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навч. посіб., 2-ге вид. К. : Знання, 2008. 663 с.

2. Кияниця, Є. О. Фактори формування та сприйняття медіаконтенту сучасними аудиторіями. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.* 2020. № 3. С. 210-215.

3. Мельникова-Курганова О., Васильченко В., Лашкіна М. Особливості контенту з авіаційної тематики в українській онлайн журналістиці. *Вчені Записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* Т. 34 (73) № 4, 2023. С.

4. Інтернет - видання «Армія Inform». URL: <https://armyinform.com.ua/>

5. Карп'юк Г. Війна з Росією – це війна цінностей і сенсів URL: <https://day.kyiv.ua/article/media/viyna-z-rosiyye-tse-viyna-tsinnostey-ta-sensiv>

6. Коли українські пілоти будуть керувати F-16 – свобода стане нездоланною. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/06/30/koly-ukrayinski-piloty-keruvaty-f-16-svoboda-stane-nezdolannoyu>

7. «Чорна вдова на захисті України: потужний безпілотної вже у військах». URL: <https://armyinform.com.ua/2024/09/11/minoborony-kodyfikovala-dlya-potreb-zsu-noviy-ukrayinskyj-dron-bomber-chornu-vdovu/>

8. Пашкова М. Привид Києва: хто цей легендарний льотчик російсько-української війни? URL: <https://www.kyivpost.com/uk/post/28490>